

Innst. 201 L

(2011–2012)

Innstilling til Stortinget fra arbeids- og sosialkomiteen

Prop. 48 L (2011–2012)

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om endring i lov om samordning av pensjons- og trygdeytelser (tilpasning av offentlig tjenstepensjon til uføres alderspensjon fra folketrygden)

Til Stortinget

1. Sammendrag

1.1 Innledning

Det legges i proposisjonen frem forslag til endring i lov 6. juli 1957 nr. 26 om samordning av pensjons- og trygdeytelser. Forslaget gjelder samordning av uførepensjon fra offentlig tjenstepensjonsordning med alderspensjon fra folketrygden.

I folketrygden overføres uføre fra uførepensjon til alderspensjon fra 67 år. Pensjonistene vil da omfattes av reglene om levealderjustering som ble innført fra 1. januar 2011. I de offentlige tjenstepensjonsordningene får uførepensjonistene alderspensjon når de har nådd aldersgrensen for stillingen, som i mange tilfeller er 70 år. Frem til denne alderen vil disse pensjonistene ha alderspensjon fra folketrygden som blir levealdersjustert og uførepensjon fra offentlig tjenstepensjonsordning som ikke blir levealdersjustert.

Stortinget vedtok 15. desember 2011 at det skal innføres et tillegg til uføres alderspensjon fra folketrygden som skal gi delvis skjerming for levealderjustering for personer født i årene 1944–1951, jf. Prop. 130 L (2010–2011) Endringer i folketrygdloven (ny uføretrygd og alderspensjon til uføre) og Innst. 80 L (2011–2012). I proposisjonen her foreslås det at dette tillegget skal gå til fradrag i uførepensjon fra tjenstepensjonsordning.

Det vises til proposisjonens kapittel 2 hvor det redegjøres nærmere for bakgrunnen for lovforslaget.

Et forslag til tilpasninger i samordningsregelverket har vært på høring. De høringsinstansene som uttalte seg, støtter forslagene om at alderspensjon fra offentlig tjenstepensjonsordning ikke skal samordnes med skjermingstillegget i folketrygdens alderspensjon, men at uførepensjon fra offentlig tjenstepensjonsordning skal samordnes med skjermingstillegget. Det vises til proposisjonens kapittel 3 hvor det redegjøres nærmere for innholdet i høringsnotatet og høringsuttalelsene.

Det vises til proposisjonens kapittel 7 hvor det redegjøres for merknader til endringen i samordningsloven.

1.2 Departementets vurderinger og forslag

Uføre har ikke mulighet til å kompensere for levealderjusteringen ved å jobbe lenger, jf. Prop. 130 L (2010–2011) Endringer i folketrygdloven (ny uføretrygd og alderspensjon til uføre). Tillegget i uføres alderspensjon fra folketrygden skal skjerme uføre for en del av effekten av levealderjusteringen. Uføre som er medlemmer av offentlige tjenstepensjonsordninger har i like liten grad som andre uføre muligheten til å kompensere for levealderjusteringen. Disse bør derfor også dra nytte av skjermingstillegget.

Dersom alderspensjon fra offentlige tjenstepensjonsordninger samordnes med skjermingstillegget, vil økt folketrygd gjennom skjermingstillegget motsvares av redusert tjenstepensjon gjennom et samordningsfradrag. Alderspensjonen til medlemmer av offentlige tjenstepensjonsordninger som er uføre, vil da ikke bli skjermet som forutsatt. Det foreslås at alderspensjon fra offentlige tjenstepensjonsordning

ger ikke skal samordnes med skjermingstillegget til uføres alderspensjon fra folketrygden.

Uførepensjon fra offentlige tjenstepensjonsordninger ytes frem til aldersgrensen og levealdersjusteres ikke. Uføre med offentlig tjenstepensjon omfattes først av levealdersjusteringen når uførepensjonen opphører og de overføres til alderspensjon. Aldersgrensen er som hovedregel 70 år, men er satt lavere i enkelte yrker. Personer som har en aldersgrense på 70 år, mottar en levealdersjustert alderspensjon fra folketrygden fra fylte 67 år, men brutto tjenstepensjon blir ikke levealdersjustert før de uføre blir overført til alderspensjon ved fylte 70 år. Siden samlet pensjon ikke blir redusert ved 67 år, er det heller ikke noe behov for et tillegg i pensjonen for å skjerme for levealdersjusteringen. Det foreslås at uførepensjon fra offentlige tjenstepensjonsordninger skal samordnes med skjermingstillegget til uføres alderspensjon fra folketrygden.

Uføre som etter en overgangsordning mottar en samordningspliktig brutto enke- eller enkemannspensjon, får ikke levealdersjustert bruttopensjonen. Slik bruttopensjon samordnes på en annen måte enn det som gjøres for uførepensjon fra offentlig tjenstepensjonsordning: Samordningsfradraget beregnes med en alderspensjon som ikke levealdersjusteres. Samlet pensjon til uføre som mottar brutto enke- eller enkemannspensjon fra offentlig tjenstepensjonsordning eller pensjon fra personskadetrygdene reduseres derfor med den fulle effekten av levealdersjustering av folketrygdens alderspensjon. Det foreslås derfor at brutto enke- og enkemannspensjon fra offentlig tjenstepensjonsordning ikke skal samordnes med skjermingstillegget til uføres alderspensjon fra folketrygden.

Personskadetrygdene yter pensjon etter særlovgivningen om yrkesskadetrygd og krigspensjonering. Personskadetrygdene er bruttopensjoner som samordnes med blant annet pensjoner fra folketrygden. De aller fleste som i dag mottar pensjon fra personskadetrygdene er eldre enn de årskullene som omfattes av skjermingstillegget i folketrygdens alderspensjon. Det vil likevel kunne forekomme enkelte tilfeller, hovedsakelig etterlatte, av uføre i årskullene 1944–1951 som mottar pensjon fra personskadetrygdene. Pensjon fra personskadetrygdene samordnes på samme måte som brutto enke- og enkemannspensjon fra offentlig tjenstepensjonsordning. Det foreslås derfor at personskadetrygdene ikke skal samordnes med skjermingstillegget til uføres alderspensjon fra folketrygden.

Ved lov 25. juni 2010 nr. 86 ble det innført en individuell garanti for opptjente rettigheter i offentlige tjenstepensjonsordninger. Garantien gjelder for personer født til og med 1958 og sikrer en samlet pensjon, etter levealdersjustering, på 66 pst. av pen-

sjonsgrunnlaget ved full opptjening. Et medlem av offentlig tjenstepensjonsordning som står i stilling utover 67 år, vil få en høyere alderspensjon fra folketrygden. Denne økningen inngår i prøvingen av den individuelle garantien. En økning av alderspensjon som skyldes skjermingstillegg til et medlem som er ufør, skal inngå i prøvingen av den individuelle garantien på samme måte.

Det legges dermed til grunn at det bare er uførepensjon fra tjenstepensjonsordning som skal samordnes med det nye foreslåtte tillegget i uføres alderspensjon. Det foreslås at dette tillegget som hovedregel skal gå til fradrag i tjenstepensjonen.

I tilfeller der uførepensjonen fra tjenstepensjonsordning er gradert, vil også tillegget i folketrygden være gradert. Samordningsfradraget skal ikke reduseres i forhold til uføregraden. Fradraget må imidlertid begrenses forholdsmessig dersom pensjonisten ikke har full tjenestetid i tjenstepensjonsordningen, i samsvar med de samordningsregler som ellers gjelder.

1.3 Ikrafttredelse

Det foreslås at endringen i samordningsloven trer i kraft 1. juli 2012. Det vil innebære betydelige administrative ressurser for tjenstepensjonsleverandørene dersom lovendringen gis virkning fra det tidspunkt skjermingstillegget blir utbetalt. Gitt de svært små beløpene utbetalt skjermingstillegg vil utgjøre frem til 1. juli 2012 foreslås det at endringen i samordningsloven gis virkning fra samme dato.

1.4 Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslaget innebærer at utgiftene til alderspensjon i tjenstepensjonsordningene ikke påvirkes av skjermingstillegget. Utgiftene til uførepensjon i offentlige tjenstepensjonsordninger reduseres noe, men i svært begrenset omfang. Forslaget vil imidlertid kreve tilpasninger i IKT-systemene hos Arbeids- og velferdsetaten og hos pensjonsleverandørene. De tekniske løsningene i Arbeids- og velferdsetaten håndteres innenfor gjeldende budsjettammer.

2. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Tove Linnea Brandvik, Thor Erik Forsberg, Steinar Gullvåg, Kari Henriksen og Anette Trettebergstuen, fra Fremskrittspartiet, lederen Robert Eriksson, Vigdis Giltun og Laila Marie Reiertsen, fra Høyre, Sylvi Graham og Torbjørn Røe Isaksen, fra Sosialistisk Venstreparti, Karin Andersen, fra Senterpartiet, Geir Pollestad, og fra Kris-

telig Folkeparti, Kjell Ingolf Ropstad, viser til Prop. 48 L (2011–2012) Endring i lov om samordning av trygdeytelser (tilpasning av offentlig tjenstepensjon til uføres alderspensjon fra folketrygden).

Ved Stortingets behandling av Prop. 130 L (2010–2011) Endringer i folketrygdloven (ny uføretrygd og alderspensjon til uføre), jf. Innst. 80 L (2011–2012), ble det fattet vedtak om at uføre skulle få en delvis skjerming av levealdersjusteringen for personer født i årene 1944–1951 med bakgrunn i at de ikke kunne motvirke effekten av denne ved å stå lenger i jobb. Komiteen la ved behandlingen til grunn at mottakere av offentlig tjenstepensjon også skulle få en delvis skjerming av effekten av levealdersjusteringen på lik linje med alle andre.

Uføre som mottar alderspensjon fra offentlig tjenstepensjonsordning omfattes av levealdersjusteringen, men kan ikke motvirke effekten av denne ved å stå lenger i jobb. For å sikre at disse ikke får en redusert utbetaling som følge av samordningen legger komiteen til grunn at tjenstepensjonen ikke samordnes med skjermingstillegget.

Komiteen legger til grunn at for å sikre at intensjonen ved innføring av skjermingstillegget får effekt for uføre som er mottakere av alderspensjonen fra offentlige tjenstepensjonsordninger, må det gjøres en endring i lov om samordning av pensjons- og trygdeytelser (tilpasning av offentlig tjenstepensjon til uføres alderspensjon fra folketrygden).

Komiteen viser til at uførepensjon fra offentlig tjenstepensjon ikke levealdersjusteres og ytes frem til aldersgrensen. Uføre med en aldersgrense på 70 år vil motta en levealdersjustert alderspensjon fra folketrygden fra fylte 67 år, men brutto tjenstepensjon blir ikke levealdersjustert før 70 år. Siden brutto tjenstepensjon ikke levealdersjusteres mens man mottar uførepensjon fra offentlig tjenstepensjon, bør derfor uførepensjon fra offentlig tjenstepensjon samordnes med skjermingstillegget.

Komiteen slutter seg til lovforslaget i Prop. 48 L (2011–2012) Endring i lov om samordning av trygdeytelser (tilpasning av offentlig tjenstepensjon til uføres alderspensjon fra folketrygden).

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sine merknader i Innst. 80

L (2011–2012) der Fremskrittspartiet gikk imot all innføring av levealdersjustering. Disse medlemmer har også tidligere, ved behandlingen av pensjonsreformen, gått imot innføring av leveladersjustering. På denne bakgrunn ville skjerming, og vurdering av forholdet mellom uførepensjon og alderspensjon og levealdersjustering, ikke vært aktuelt.

Disse medlemmer ser imidlertid at når levealdersjustering og delvis skjerming er vedtatt, må lovverket justeres for å sikre rettferdig behandling. På denne bakgrunn støtter disse medlemmer regjeringens forslag i Prop. 48 L (2011–2012).

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Innst. 80 L (2011–2012), der Høyre gikk imot forslaget om en delvis skjerming av uføre for levealdersjustering. Disse medlemmer mener likevel at når en skjerming først er vedtatt av Stortinget, bør eksisterende ordninger og lovverk tilpasses for å reflektere dette, og støtter derfor forslaget.

3. Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og råar Stortinget til å gjøre slikt

vedtak til lov

om endring i lov om samordning av pensjons- og trygdeytelser (tilpasning av offentlig tjenstepensjon til uføres alderspensjon fra folketrygden)

I

I lov 6. juli 1957 nr. 26 om samordning av pensjons- og trygdeytelser skal § 24 nr. 2 nytt andre ledd lyde:

Tillegg til alderspensjon etter folketrygdloven 19-9 a skal gå til fradrag i uførepensjon fra tjenstepensjonsordning. Fradraget begrenses forholdsmessig hvis pensjonisten ikke har full tjenestetid i tjenstepensjonsordningen.

II

Loven trer i kraft 1. juli 2012.

Oslo, i arbeids- og sosialkomiteen, den 16. februar 2012

Robert Eriksson

leder

Tove Linnea Brandvik

ordfører

